

Nagy Pál

Köszönöm...

"Köszönöm mindazoknak és barátaimnak tartom őket, akik megtiszteltek eljövetelekkel. Azt mondanám, hogy nagyon nehéz ilyenkor beszélni még tapasztalt embenek is, mert valóban nagyon meg vagyok harva. Olyan jól sikerült az "összeesküvés", hogy fogalmam sem volt róla, mire jövök Salgótarjánba. Bujdosó Alpár telefonált nekem és azt mondta: szól-tak Pál Jóskaék, menjünk le Tarjánba, s megiszunk néhány pohár bort. Ez lett belőle...

Abszolút semmire nem készültem és nem is tudom mit mondjak.

Azt természetesnek tartom, hogy szívből és nagyon hálásan megköszönöm a Palócföld szerkesztőinek, Pál Józsefnek és Zsibói Bélának, hogy nem felejtették el ezt a születésnapot.

Nem egy boldog születésnap a hatvanadik. Az ember úgy érzi, hogy már csak alig 20-30 esztendő van hátra, s most már igyekezni kell. De ez a különszám nagyon jólesett. S az volt a legjobb érzés, amikor a névsort átfutottam. S rájön az ember, hogy bizony ebben az Avantgard, nehéz harci helyzetben sokszor nem figyel arra, hogy milyen minőségűek az emberi kapcsolatok. Kiket szeret, kikkel vitatkozik, kik utálják és így tovább... Rájöttem, hogy rengeteg tehetséges, jó barátom van a magyar írók és a magyar szellemi élet legjobbjai között. Természetesen az is nagyon jólesett, hogy szülővárosom és megyém megtisztelt, mert én 37 éven keresztül megtiszteltem szülővárosomat és megyémet.

Csak mint anekdotát mondom el, hogy nagyon nehéz volt mindig bediktálni a francia irodákban, hivatalokban, hogy hol születtem. Tudniillik azt, hogy Salgótarján, ezt a franciák egész egyszerűen nem tudják kimondani, nem tudják leírni. Így hát mindig bajom volt belőle, hogy mikor kérdezték, hogy hol születtem; azt mondtam, adja ide a papírt, majd én leírom. Aztán a végén már egy kis dac is kialakult bennem, hogy én bizony egy nagyon nehezen kiejthető nevű magyar városban születtem, amelyre viszont büszke vagyok, mert itt töltöttem életem első 18 évét, és mint tudjuk, ezek az évek meghatározóak számunkra. Én azóta - ez ebből az estéből is kiderül - elkövettem néhány dolgot, de mindig ezekből az élményekből táplálkoztam. Itt voltak a gyökereim akkor is, amikor például kétnyelvű tróvá váltam és francia nyelven is megjelentek könyveim.

Ezek után a köszönő szavak után elmondom Önöknek, hogy előretolt követük vagyok Párizsban, az avantgard előőrse vagyok Párizsban, Franciaországban, Nyugat-Európában,

és szólnék arról, hogyan látom én most Nyugat és egyáltalán Európa szellemi életét. Mi az, ami a következő években ránk vár?

Csak két fő irányt jelölnék meg. Itt főleg a művészetre koncentrálok, bár elkerülhetetlen, hogy időnként gazdasági, vagy társadalmi kérdésekről ne beszéljek.

Az egyik az az óriási átalakulás, ami a szemünk előtt folyik, s ez nemcsak a keleti országokra érvényes. Tehát nemcsak itt volt rendszerváltás, hanem, ha akarjuk Nyugat-Európában, sőt Amerikában is rendszerváltás van. Olyan értelemben, hogy a társadalom magasabb osztályba lép. Tudós emberek úgy szokták kifejezni, hogy paradigma-váltás van, olyan radikális paradigmaváltás, mint amilyen a reneszánsz idejében volt, vagy az újkor hajnalán.

Én személy szerint boldog vagyok, és remélem, hogy Önök is boldogok, hogy egy ilyen korban élhetnek a Földön. Rendkívül izgalmas ez, mert Földünk szemünk láttára alakul. Ezt nemcsak úgy nézzük, mint a néző a moziban, hanem ebben részt is veszünk. Elismerem, hogy ennek a részvételnek vannak keserves oldalai is. Ezekre nem térek ki, mert az a véleményem, hogy ma ünnepelni kell, s én legalábbis ünnepelni szeretnék. Ne törődjünk tehát a gondokkal... Mindenesetre ennek az óriási paradigma-váltásnak mindnyájan a részesei vagyunk, és higgyék el nekem, hogy a jövődő társadalom mibenléte és milyensége az rajunk is múlik.

Rajtam, Önökön is, Mindenkin!

Ami a művészetet illeti, ott egy rendkívül érdekes átalakulás van folyamatban, mégpedig az, amit úgy szoktak kifejezni, hogy elanyagtalanodik a művészet. Vagyis belépünk az elektronikus médiumok korába és ezt a nagy mozgást, nagy földrengést művészek követik, illetve megjósolják, elébemennek a problémának. Mire gondolok? Arra, hogy egyre inkább vizuális lesz a világ. Ezt nagyon jól látja Esterházy Péter is, hogy igenis a jövődő kultúrája a vizuális kultúra lesz, de nekünk ettől nem kell félnünk. Ahogy éppen egy írásban megfogalmaztam magam is, hogy a művészet levedli, de túléli formáit. Ez történik évszázadok óta és ennek vagyunk ma is tanúi. – Én azokat az íróbarátaimat, szerkesztőtársaimat becsülöm, akik ezt észreveszik, akik bátran, még közel hatvan évesen is kísérleteznek, kipróbálják ezeket az új közvetítőeszközöket, az új médiumokat és nem a félelem a döntő bennünk. Higgyék el, hogy mi is szorongunk, félnünk időnként. Ám jó akkor születik majd, ha mi is mindannyian felelősséget vállalunk, kikísérletezzük, létrehozuk ezt az új irodalmat! Még egy dolgot hozzátennék, hogy erről senki nem késelt le. Most már hál' istennek sem Nyugat-Európában, sem Kelet-Európában senki nem késik le erről az átalakulásról. Ez az egész változás két nagy közvetítőn keresztül történik. A számítógépen és a videon, illetve a televízión keresztül. És nagy örömmel látom, hogy ma már idehaza is nagyon sok embernek van számítógépe. Számítóközpontok vannak, sokan vásárolnak képmagnót, vidot, tehát itt máris szinkronban vagyunk Nyugat-Európával és egyre inkább szinkronban lehetünk. Oda kell figyelniünk, hogy ne késlekedjünk sem a gazdasági, sem a társadalmi, sem az ügynevezett esztétikai szférában, mert a világ nagyon gyorsan halad.

(Elhangzott Salgótarjánban 1994. szeptember 16-án, a Nógrádi Történeti Múzeumban a 60 éves Nagy Pált köszöntő irodalmi esten. Szokács László hangfelvétele alapján.)